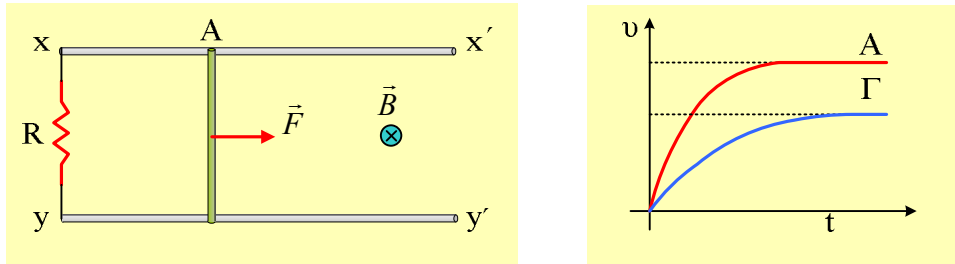

Δύο αγωγοί επιταχύνονται από την ίδια δύναμη

Ο αγωγός A του σχήματος, μάζας m_1 με αντίσταση R_1 , σύρεται οριζόντια σε επαφή με δύο παράλληλους στύλους xx' και yy' , χωρίς τριβές. Οι στύλοι ορίζουν ένα οριζόντιο επίπεδο και δεν εμφανίζουν αντίσταση. Ο αγωγός ξεκινά από την ηρεμία και κινείται με την επίδραση σταθερής οριζόντιας δύναμης F , όπως στο σχήμα (σε κάτοψη). Τα άκρα x και y των δύο στύλων συνδέονται με αντίσταση R , ενώ στο χώρο υπάρχει ομογενές μαγνητικό πεδίο, κάθετο στο επίπεδο κίνησης του αγωγού.

Σε μια επανάληψη του ίδιου πειράματος ο αγωγός A αντικαθίσταται από αγωγό Γ , μάζας m_2 και αντίστασης R_2 . Στο ίδιο σύστημα αξόνων v - t , χαράσσουμε τις γραφικές παραστάσεις της ταχύτητας των δύο αγωγών A και Γ σε συνάρτηση με το χρόνο, παίρνοντας τις καμπύλες, που φαίνονται στο διπλανό σχήμα.

i) Για τις αντιστάσεις των αγωγών A και Γ ισχύει:

$$\alpha) R_1 < R_2, \quad \beta) R_1 = R_2, \quad \gamma) R_1 > R_2.$$

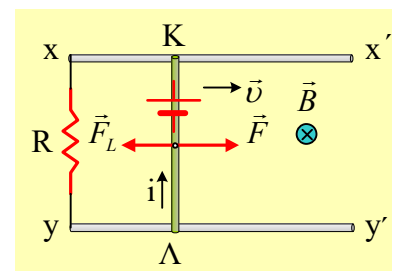
ii) Για τις μάζες των αγωγών A και Γ ισχύει:

$$\alpha) m_1 < m_2, \quad \beta) m_1 = m_2, \quad \gamma) m_1 > m_2.$$

Να δικαιολογήσετε τις απαντήσεις σας.

Απάντηση:

Μόλις ο αγωγός κινηθεί προς τα δεξιά, εμφανίζεται πάνω του μια ΗΕΔ, από επαγωγή $\mathcal{E} = Bvl$, με πολικότητα όπως στο διπλανό σχήμα, εξαιτίας της οποίας ο αγωγός διαρρέεται από ρεύμα έντασης i , με φορά από το Λ στο K . Αλλά τότε στον αγωγό ασκείται δύναμη Laplace από το μαγνητικό πεδίο, μέτρου $F_L = Bil$, αντίθετης κατεύθυνσης, από την ασκούμενη δύναμη F .

i) Αν ο κινούμενος αγωγός έχει εσωτερική αντίσταση r , αποκτά οριακή ταχύτητα, όταν η συνισταμένη δύναμη είναι μηδενική, οπότε:

$$\begin{aligned} \Sigma \vec{F} = 0 &\rightarrow F = F_L = BIL = B \frac{Bvl}{R+r} l = \frac{B^2 l^2}{R+r} v_{op} \rightarrow \\ R+r &= \frac{B^2 l^2}{F} v_{op} \rightarrow \\ r &= \frac{B^2 l^2}{F} v_{op} - R \end{aligned}$$

Από την παραπάνω εξίσωση προκύπτει ότι ο αγωγός που τελικά αποκτά μεγαλύτερη οριακή ταχύτητα, παρουσιάζει και μεγαλύτερη αντίσταση. Με βάση το διάγραμμα ο αγωγός A αποκτά μεγαλύτερη οριακή

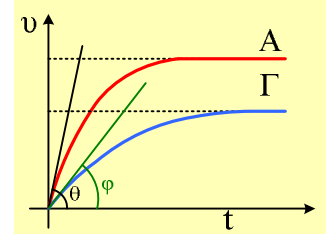
ταχύτητα, άρα έχει και μεγαλύτερη αντίσταση. Σωστό το γ) $R_1 > R_2$.

- ii) Αν εφαρμόσουμε τον θεμελιώδη νόμο της δυναμικής τη στιγμή που ο αγωγός ξεκινά ($v=0$), οπότε και $E=0$ και δεν ασκείται στον αγωγό δύναμη Laplace, θα πάρουμε:

$$\Sigma \vec{F} = m\vec{a} \rightarrow F = ma \quad (1)$$

Αλλά στο διάγραμμα $v-t$ για ένα κινούμενο σώμα, η κλίση μας δίνει την επιτάχυνση του σώματος. Έτσι αν φέρουμε τις εφαπτόμενες στις δύο καμπύλες για $t=0$, θα σχηματισθούν οι γωνίες θ και φ , όπως στο διπλανό σχήμα, όπου $\theta > \varphi$, συνεπώς ο αγωγός A έχει μεγαλύτερη αρχική επιτάχυνση από τον αγωγό Γ. Πράγμα που σημαίνει ότι έχει μικρότερη μάζα, λόγω της σχέσης (1).

Σωστό το α) $m_1 < m_2$.

dmargaris@gmail.com